

دستور جلسه

عنوان: بررسی مشکلات واردکنندگان ناشی از طولانی بودن مهلت تخصیص ارز و تمدید آن و مسدودسازی سپرده نزد بانکها

(موضوع بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ بانک مرکزی)

مرجع طرح موضوع: شوراها و گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استانهای بوشهر و هرمزگان

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۲/۰۱/۲۹

تعداد صفحات دستور جلسه: ۲ صفحه

شرح موضوع: با توجه به تغییرات گسترده در فرآیند تجارت خارجی طی سالهای اخیر، بانک مرکزی مجموعه مقررات ارزی را در قالب هفت بخش تحت عناوین «واردات کالا و خدمات»، «حمل و نقل، بیمه و بازرسی کالاهای وارداتی»، «خدمات ارزی و سایر مبادلات ارزی بین المللی»، «تسهیلات ارزی و ضمانت نامه های ارزی»، «دستورالعمل تأمین مابه التفاوت ریالی نرخ ارز پرداخت های تعهدات ارزی»، «عملیات ارزی شعب و واحدهای بانک های مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی و شعب و واحدهای بانک های ایرانی خارج از کشور» و «نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از واردات کالا و خدمات» اصلاح و تکمیل و طی بخشنامه شماره ۰۱/۱۱۷۱۳۲ مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۰ به منظور اجراء به شبکه بانکی کشور ابلاغ نمود و پیرو بخشنامه فوق الذکر، بخشنامه جدیدی را به شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ به منظور مدیریت بازار ارز و جلوگیری از ایجاد درخواست های غیر واقعی تخصیص ارز از محل منابع این بانک، نظام یکپارچه معاملات ارزی (نیما) و ارز حاصل از صادرات دیگران جهت واردات کالا و خدمات توسط بخش غیردولتی ابلاغ نمود که در دستور جلسه پیش رو به اهم موارد این بخشنامه و مشکل مرتبط به آن از نگاه فعالان اقتصادی ذکر شده است.

الف) موارد اشاره شده در بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ بانک مرکزی: براساس این ابلاغیه؛ بانک موظف است در زمان ایجاد / تمدید گواهی ثبت آماری (بابت اصل و کارمزد) متناسب با زمان ایجاد و نوبت تمدید گواهی ثبت آماری نسبت به مسدودسازی معادل ریالی مبلغ ارزی مورد درخواست به نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در حساب های متقاضی نزد آن بانک به عنوان سپرده تخصیص ارز اقدام کند.

طبق این بخشنامه اگر واردکننده بخواهد برای دریافت ارز نیما، ثبت سفارش کند، بخشی از وجوه ریالی او مسدود خواهد شد. این وجه ریالی معادل درصدی از رقمی خواهد بود که واردکننده درخواست ارز کرده است. به این ترتیب، هنگام ایجاد گواهی ثبت آماری، ۵ درصد، در زمان تمدید اول ۱۰ درصد و در زمان تمدید دوم نیز ۱۵ درصد از سپرده شخص مسدود خواهد شد. همچنین به هنگام تمدید سوم و چهارم نیز به ترتیب ۳۵ و ۶۰ درصد از سپرده شخص بلوکه می شود. از زمان تمدید پنجم به بعد نیز کل سپرده مسدود خواهد شد.

براین اساس، در صورتی که متقاضی درخواست کند ارز تخصیص یافته از طریق آن بانک خریداری شود، رفع مسدودی و برداشت وجه ریالی سپرده مذکور جهت خرید ارز توسط آن بانک بلامانع است. همچنین در صورتی که متقاضی از طریق سامانه جامع تجارت راساً اقدام به خرید ارز از سامانه نظام یکپارچه معاملات ارزی (نیما) کند، متعاقب تأمین ارز (آماده صدور حواله) و ثبت آن در سامانه تأمین ارز این بانک، آزادسازی سپرده یادشده متناسب با مبلغ ارز تأمین شده ظرف هفت روز بانکی امکان پذیر است. در واقع مسدودی حساب تنها تا زمان خرید ارز است و زمانی که واردکننده ارز

^۱ تخصیص ارز از بانک مرکزی، کد ساتا یا گواهی ثبت آماری بانک مرکزی یکی از مراحل ثبت سفارش و واردات کالا گرفتن کد تخصیص بانک مرکزی می باشد. از ابتدا سال ۱۳۹۷ کلیه مراحل واردات کالا و ثبت سفارش و ترخیص کالا توسط رییس وقت بانک مرکزی از حالت بدون انتقال ارز به حالت بانکی تبدیل شد، یعنی آن که دیگر روش واردات بدون انتقال ارز ممنوع شد.

را خریداری کند، مسدودی حساب رفع خواهد شد و فرد طبق روال سابق می تواند از تمام وجوه موجود در حساب استفاده کند. همچنین در صورت ابطال، انقضای گواهی ثبت آماری یا عدم تخصیص ارز، لازم است آن بانک با دریافت درخواست متقاضی مبنی بر انصراف از درخواست تخصیص ارز نسبت به آزادسازی سپرده مورد اشاره، ظرف هفت روز بانکی اقدام کند، ضمن اینکه در صورت تخصیص ارز چنانچه متقاضی اقدام به ابطال گواهی ثبت آماری ارز تخصیص یافته کرده و مجدداً درخواست تخصیص ارز کند؛ این اقدام به منزله یک نوبت تمدید تلقی خواهد شد. کالاهای اساسی و نهاده های دامی منوط به تایید معاون وزیر وزارتخانه ذی ربط (مبنی بر شمول کالای اساسی و نهاده های دامی) و نیز گندم از شمول مفاد بندهای فوق الذکر مستثنی است. دارو و تجهیزات پزشکی (دارای مجوز صادره از سوی سازمان غذا و دارو در ثبت سفارش مربوطه) از شمول مفاد بندهای این بخشنامه مستثنی است. مسدودسازی سپرده برای ایجاد یا تمدید گواهی ثبت آماری، نافی اخذ وثایق و تضامین بابت تضمین ارائه پروانه گمرکی نیست. البته بانک مرکزی تاکید کرده است که مسدودسازی سپرده، تضمینی بابت تخصیص و تامین ارز نخواهد بود، یعنی ممکن است سپرده شما با ثبت سفارش مسدود شود، اما بانک نتواند ارز را تامین کند، بنابراین واردکننده تعهد می دهد که مسدودشدن سپرده، تضمینی بر تامین ارز برای او نیست. به علاوه آنکه در بخشنامه بانک مرکزی آمده است بابت کلیه موارد و ثبت سفارش های مشمول این بخشنامه ضمن تاکید بر الزام به اخذ تعهدنامه در زمان مطالبه خدمت از آن بانک و قبل از درخواست تخصیص ارز از متقاضی در خصوص متن ذیل نیز در زمان مطالبه خدمت از آن بانک و قبل درخواست تخصیص ارز تعهدنامه های لازم از متقاضی اخذ شود. به علاوه اینکه تخصیص ارز و مسدودسازی سپرده هیچ گونه حقی برای متقاضی و نیز هیچ گونه تعهد و الزامی برای بانک عامل و بانک مرکزی بابت تامین ارز ایجاد نخواهد کرد. بدیهی است تایید یا عدم تایید گواهی ثبت آماری (تخصیص ارز)، میزان تخصیص ارز، تعیین ارز و نوع نرخ ارز وفق ضوابط و مقررات بانک مرکزی و منوط به تشخیص بانک مرکزی بوده و متقاضی حق هرگونه اعتراض را از خود سلب می کند. (پیوست شماره ۱)

لازم به ذکر است با توجه به صدر بخشنامه مذکور، علت صدور آن از این قرار است که پیش تر افراد اگر ارز می خواستند، ثبت درخواست می کردند و پس از مدتی، ارز به آنها تخصیص می یافت، اما چنین رویه ای سبب شده بود تا درخواست های غیرواقعی زیاد باشد و بانک مرکزی برآورد درستی از تقاضای ارز نداشته باشد، اما این بخشنامه ابلاغ شد تا تقاضای غیرواقعی برداشته شود و افرادی که واقعا به ارز نیاز دارند، برای تخصیص ارز، درخواست کنند.^۱

ب) مشکل مرتبط با بخشنامه بانک مرکزی از نگاه فعالان اقتصادی: بانکها به علت کمبود ارز، قادر به تخصیص ارز در مدت یک ماه نیستند و بر همین اساس مهلت تخصیص ارز به اجبار تمدید می گردد که البته سابق بر این مدت، تمدید یک روزه انجام می گرفت؛ لیکن در این شرایط تمدید بین ۴۰ الی ۵۰ روز طول می کشد و این بدین معنا است که علاوه بر مسدود شدن ۳۵ درصد از منابع واردکننده به عنوان وثیقه و تضمین ارائه پروانه گمرکی، ایشان ملزم به پرداخت ۱۰ درصد از ارزش کل کالا جهت انجام فرایند تمدید کالا نیز می باشند که درصدها نیز به صورت پلکانی افزایش می یابد. همین امر در شرایطی که واحدهای تولید مشکل نقدینگی دارند صحیح به نظر نمی رسد و موجب تاخیر در واردات مواد اولیه کالا و کارخانجات و وارد آمدن آسیب به خط تولید و محیط کسب و کار شده است.

با عنایت به مطالب فوق شوراهای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان های بوشهر و هرمزگان تقاضا نموده اند حل این مشکل مورد رسیدگی قرار گیرد.

^۱ به نقل از روزنامه دنیای اقتصاد در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵